

Sigaretten taboe: hoe erg is dat voor supermarkten?

20-02-2020 14:00

Supermarkten moeten de verkoop van sigaretten al volgend jaar terugbrengen naar nul. Daarvoor pleit een meerderheid in de Tweede Kamer. Dat gaat grote gevolgen hebben voor de sector, zeggen ingewijden.

Het voorstel is afkomstig van CDA en ChristenUnie. De twee regeringspartijen komen deze donderdag met een motie tijdens een debat over de uitbreiding van het rookverbod met elektronische sigaretten. Ze willen dat supermarkten (en tankstations) de verkoop van sigaretten razendsnel gaan afbouwen. Het kabinet moet daarvoor afspraken gaan maken met de moederbedrijven. In de Kamer kan het voorstel op een ruime meerderheid rekenen. In elk geval D66, GroenLinks, PvdA, 50Plus, de Partij voor de Dieren en de SGP zijn het er mee eens.

"Jaarlijks zijn er 19 duizend doden door tabaksverslaving", twittert Carla Dik-Faber van de ChristenUnie. "Nederlanders krijgen nu op duizenden plekken tabak aangeboden. Dat is niet uit te leggen als we toe willen naar een rookvrije generatie. Daarom wil ik het aantal verkooppunten terugdringen."

'Volg het voorbeeld van Lidl'

Supermarkten zijn al druk bezig om te voldoen aan een vorige aanscherping van de wet. [Vanaf 1 juli](#) moeten ze tabakswaren uit het zicht houden. Lidl maakte vorig jaar al bekend dat het uiterlijk in 2022 helemaal stopt met de tabaksverkoop, omdat die niet meer rendabel zou zijn. "Andere supers moeten in beweging komen", zegt CDA-Kamerlid Anne Kuik.

Jumbo-topman Frits van Eerd [zei eerder deze maand](#) dat zijn keten niet uit zichzelf met de verkoop van sigaretten stopt. "Zolang het bij wet niet verboden is, blijven we dat doen. Want anders moet je ook het kratje bier verbieden of de zakken chips of snoep. Het is niet onze rol om onze klant tabak af te pakken, we willen niet belerend zijn."

Daar heeft Van Eerd helemaal gelijk in, vindt supermarktdeskundige Erik Hemmes. Hij ergert zich aan de betutteling in Nederland, zoals hij het noemt. "We zitten in Nederland in een situatie waarbij de overheid mij gaat vertellen of ik een sigaretje mag roken of niet. En dat allemaal met het idee dat het levensgevaarlijk is. Maar ja, dat geldt ook voor drugs. En daar gebeurt geen ene mallemoer aan. Als je je echt ergens druk over zou moeten maken, dan is het wel dat."

Coop en Spar

Hoe dan ook, supermarkten gaan het volgens Hemmes voelen als ze geen sigaretten meer mogen verkopen. Vooral de lokale ondernemers in dunbevolkte gebieden. "De tabaksaandelen in de kleine supermarkten zijn hoog, omdat er vaak geen andere locaties zijn waar ze tabak verkopen." Coop en Spar dus? "Ja, dat zijn de jongens die de kleinere winkels hebben."

Die mening is Joeri van Rens ook toegedaan. Hij is senior retailconsultant bij financieel specialist Marshoek. Dat bedrijf doet de administratie voor zo'n zeshonderd supermarkten, allemaal zelfstandige ondernemers. "Als je kijkt naar de brutowinst, dan komt bij kleine winkels 4,5 procent ervan uit tabak. Bij grote winkels is dat maar één procent. Als je 4,5 procent mist, dan is dat best fors. Het zijn vaak winkels die toch al moeite hebben om het hoofd boven water te houden. Voor sommigen is 4,5 procent dan net het stukje dat ze nodig hebben om te overleven." Steun van de organisatie is dan onontbeerlijk.

Dus lekker doorgaan met tabaksverkoop? "Nou, wij propageren het niet. Maar bij zo'n voorstel wordt vaak gedacht aan Albert Heijn en Jumbo. En die kunnen wel zonder. Het risico is dat een paar honderd kleinere winkels worden vergeten. Winkels die vaak de leefbaarheid stimuleren. Die kunnen er nu zo'n knauw van krijgen, dat ze omvallen. En dan komt een dorp zonder supermarkt te zitten. Dat is geen goede ontwikkeling."

En dat zal gaan gebeuren, is zijn stellige overtuiging. "Er zijn echt winkels waar het niet meer uit kan als ze van de ene op de andere dag tabak moeten missen." Coop en Spar waren niet voor commentaar bereikbaar.

Prijzen andere artikelen omhoog?

Van Rens verwacht dat winkels de prijzen van andere artikelen zullen verhogen. "Als het verdienmodel onder druk komt te staan, heb je weinig andere keuzes. Zo kun je dan het stukje marge terugpakken. In mijn ogen een vrij logisch gevolg van wat er aan zit te komen."

Hemmes ziet dat niet gebeuren. "Nee. Daar is de concurrentie gewoon veel te groot voor." Het is volgens hem voor ondernemers simpelweg een kwestie van aanpassen. Iets verzinnen waardoor je de omzet op peil weet te houden. "In eerste instantie moet de organisatie waarvan je deel uitmaakt met je meedenken. Vervolgens moet je het zelf voor elkaar zien te krijgen."

Van Rens komt op de valreep nog met een mogelijke oplossing. Kleinere winkels hebben er de ruimte niet voor, maar 'tussenwinkels' zouden bijvoorbeeld een Primera of Read Shop kunnen toevoegen. "Daar zouden ze dan nog wel tabak kunnen blijven verkopen. Maar heel veel meer smaken heb je niet. Je kunt nog ietsje het serviceassortiment uitbreiden, maar dat gaat nooit de omzet goedmaken die je met tabak verliest."